

Graf eerste Elfstedenwinnaar beschermd

Honderden grafmonumenten op de gemeentelijke begraafplaatsen van Wergea, Grou, Jirnsum, Reduzum en Warten krijgen een beschermde status.

ERWIN BOERS

Achter een eenvoudige grafsteen kan soms een verpletterend levensverhaal verscholen liggen. Neem bijvoorbeeld de steen van Minne Hoekstra in Wergea. Nadat hij in 1909 de eerste officiële Elfstedentocht had gewonnen, volgde een opzienbarend leven. De telg uit de fabrikantenfamilie van de beroemde Wergeaster schaatsen erfde een fortuin, waarmee hij een Duits kasteel kocht en heel veel kunst.

Toen de erfenis opgesoupeerd was, moest hij noodgedwongen het vak oppakken waarvoor hij gestudeerd had. Hoekstra maakte in de jaren daarna grote indruk als dominee. Zijn grafsteen uit 1941 zou nu zomaar geruimd kunnen worden, als de familie of de beheerder er geen aandacht meer aan besteedt. Dat mag niet gebeuren, vinden burgemeester en wethouders van Leeuwarden. Zij geven het graf daarom een beschermde status.

In Grou wordt het graf van Pieter Goslik Halbertsma beschermd. Hij was de oprichter en directeur van Halbertsma's fabriek voor Houtbewerking. Ook het graf van Grouster Tjomme Ynte Boltjes, vice-president van de Hoge Raad, mag niet worden geruimd. „In Jirnsum geldt zulke bescherming bijvoorbeeld voor het graf van Hendrik Franzes Pasma, een rijke boer die wethouder werd en lid van provinciale staten. Hij heeft veel gedaan voor de verbetering van de landbouw in Friesland”, zo meldt het bijgaande rapport.

Herenboer en wethouder Homme van der Goot uit Jirnsum stierf in november 1918 aan de Spaanse griep.

De gemeentelijke begraafplaats in Jirnsum telt vele zerken met historische waarde. FOTO NIELS DE VRIES.

Zij vrouw Ijke Hoekstra overleed in 1934. Hun gemeenschappelijke graf is nu ook beschermd. Er zijn verschillende grafmonumenten van oorlogsslachtoffers aangewezen, bijvoorbeeld van Tietje Hoekstra-Bergsma in Warten. Zij kwam in 1944 om bij een bombardement op de sluis van Terherne.

„Bij 21 grafmonumenten is er sprake van een verwijzing naar een bijzondere gebeurtenis, zoals een verdrinking, al niet door het ijs gezakt, getroffen door de bliksem of de Spaanse griep. Van drie slachtoffers daarvan is het graf nog met zekerheid aan te wijzen.”

„Bijzonder zijn zeker ook de twee grafmonumenten van Sjoerd Gerrits Feenstra en Harmke Joukes

Graven van gezin dat inspiratie bood voor boeken 'Afke's Tiental'

Tuinstra in Wergea. Hun gezin vormde de inspiratie voor het boek *Afke's Tiental* van Nienke van Hichtum. Deze verwijzing alleen is bijzonder genoeg om hun grafmonumenten te behouden.”

Burgemeester en wethouders komen tot een lijst van ruim 350 graven die niet geruimd mogen worden in de dorpen van noordelijk Boarnsterhim. Zij baseren zich hierbij op

een uitgebreide inventarisatie van het Bureau Funeraire Adviezen, dat vorig jaar uitkwam. Hierbij werd ook gekeken naar bijzondere vormen en materialen. „Bijzonder zijn de graven met graftrommels, de toepassing van marbriet (zeker in Grou als stèle), de marmeren grafmonumenten die eveneens in Grou te vinden zijn en de vijf zerken in Jirnsum die dateren uit de zeventiende eeuw”, schrijft het bureau. „Op termijn zouden ook enkele begraafplaatsen of onderdelen voorgedragen kunnen worden als gemeentelijk monument. Dat kan bijvoorbeeld gelden voor het oude kerkhof van Jirnsum of de oudste grafvakken van de begraafplaats in Grou.”

Eerder stelde Leeuwarden een be-

heersverordening vast voor haar eigen begraafplaatsen. Hierbij werd binnen de oude gemeentegrenzen onderzocht welke graven van historische betekenis zijn of waarvan „de grafbedekking een opvallende kwaliteit heeft”. De grafvelden van noordelijk Boarnsterhim kwamen in 2014 bij Leeuwarden en werden de afgelopen jaren in kaart gebracht.

De dorpen van Leeuwarderadeel en Littenseradiel die nu ook in de gemeente Leeuwarden liggen, zullen niet worden onderzocht: hier bestaan namelijk geen gemeentelijke begraafplaatsen. De gemeente heeft geen zeggenschap over christelijke kerkhoven. Die vallen meestal onder het gezag van lokale kerk- of begraafplaatsbesturen.